

Sygn. akt II KS 12/19

POSTANOWIENIE

Dnia 8 sierpnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron
w dniu 8 sierpnia 2019 r.

sprawy R. R.

oskarżonego z art. 286 § 1 k.k.

skargi obrońcy oskarżonego

od wyroku Sądu odwoławczego - Sądu Okręgowego w W.,

z dnia 16 kwietnia 2019 r., sygn. akt X Ka (...),

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w W.

z dnia 17 grudnia 2018 r., w sprawie X K (...) i przekazującego sprawę temu

Sądowi do ponownego rozpoznania.

na podstawie art. 539e § 2 *in principio* k.p.k.

postanowił:

I. oddalić skargę;

**II. obciążyć oskarżonego kosztami sądowymi postępowania
skargowego.**

UZASADNIENIE

R. R. został oskarżony o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. polegające na tym, że w dniu 20 sierpnia 2014 r. w W. działając ze z góry powziętym zamiarem, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 25.000 zł na szkodę L. W. w ten sposób, że wprowadził w błąd

pokrzywdzonego co do możliwości i zamiaru wywiązania się z warunków finansowego zobowiązania w postaci zawartej umowy pożyczki.

Sąd Rejonowy w W. wyrokiem z dnia 17 grudnia 2018 r., w sprawie o sygn. akt X K (...), uniewinnił oskarżonego od zarzutu popełnienia tego przestępstwa.

Apelacje od tego wyroku wnieśli na niekorzyść oskarżonego prokurator, pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego i sam oskarżyciel posiłkowy. W swojej apelacji prokurator zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych i wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Apelacja pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego zawierała tożsame zarzuty i wnioski, a nadto zawarto w niej zarzut obrazy art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. Z kolei apelacja oskarżyciela posiłkowego zarzucała obrazę prawa materialnego, a to art. 286 § 1 lub § 2 k.k. oraz obrazę przepisu prawa procesowego, a to art. 399 k.p.k.

Sąd Okręgowy w W. X Wydział Karny Odwoławczy uwzględnił apelacje i wyrokiem z dnia 16 kwietnia 2019 r., sygn. akt X Ka (...), uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Skargę od zapadłego w postępowaniu odwoławczym wyroku wniósł obrońca oskarżonego R. R. - adwokat M. R..

W oparciu o art. 539a § 3 k.p.k. wyrokowi temu zarzucił naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. przez błędne zastosowanie tego przepisu przejawiające się w uchyleniu wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 17 grudnia 2018 r., sygn. akt X K (...), i przekazaniu sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania, pomimo braku wystąpienia przesłanek wydania takiego rozstrzygnięcia określonych w art. 437 § 2 k.p.k.

Formułując powyższe zarzuty, na zasadzie art. 539e § 2 k.p.k. obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga okazała się niezasadna, a zatem podlegała oddaleniu.

Zgodnie z art. 539a § 1 i 3 k.p.k. skargę od wyroku sądu odwoławczego uchylającego wyrok sądu I instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania można wnieść, gdy wydanie na etapie postępowania apelacyjnego orzeczenia o charakterze kasatoryjnym naruszało art. 437 k.p.k. lub też, gdy przy wydaniu tego orzeczenia wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k. Z treści powyższych przepisów wynika, że rozpoznanie skargi musi ograniczać się do zbadania, czy zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k., albo czy sąd odwoławczy uchylił wyrok mimo braku formalnych przeszkód określonych w art. 454 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego oraz czy jest konieczne przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (art. 437 § 2 *in fine* k.p.k.). Przedmiotem kontroli w tym postępowaniu jest więc jedynie stwierdzenie, czy uchylając wyrok sądu pierwszej instancji z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania, sąd odwoławczy kierował się podstawami wydania wyroku kasatoryjnego wskazanymi w art. 539a § 3 k.p.k. oraz czy takie rozstrzygnięcie było w konkretnej sprawie konieczne.

Natomiast niedopuszczalne jest, aby Sąd Najwyższy w trybie art. 539a k.p.k. ponownie, samodzielnie ocenił, czy zachowanie oskarżonego wyczerpuje znamiona czynu zabronionego, doszedł do odmiennych wniosków i z tego powodu uchylił zaskarżony wyrok (*zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2017 r., IV KS 6/16, KZS 2017, z. 11, poz. 29*). Sąd Najwyższy w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi na wyrok sądu odwoławczego nie może więc oceniać, czy zaistniały merytoryczne podstawy określone w art. 454 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego – nie jest bowiem władny na podstawie przepisu art. 539a § 1 k.p.k. do oceniania materiału dowodowego przedstawionego w sprawie – rozpoznanie sprawy w tym zakresie należy bowiem do sądów powszechnych. Interwencja Sądu Najwyższego w ten zakres orzekania stanowiłaby naruszenie ich kompetencji do rozpoznania sprawy.

Autor skargi wywodzi, że Sąd odwoławczy wydając kwestionowany wyrok kasatoryjny dopuścił się naruszenia przepisu **art. 437 § 2 k.p.k. Obrońca wskazuje, że** z uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie wynika, aby zaszła którakolwiek z przewidzianych w art. 437 § 2 k.p.k. przesłanek uchylenia wyroku i

przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Jego zdaniem brak jest wskazania, iż w niniejszej sprawie zaszła którakolwiek z bezwzględnych przesłanek uchylenia wyroku wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k., a także brak przytoczenia argumentacji, iż na gruncie zebranego w sprawie materiału dowodowego istnieją podstawy do wydania wyroku skazującego, a jedynie ze względu na treść art. 454 k.p.k. wydanie takiego wyroku przez Sąd odwoławczy nie jest możliwe. Natomiast z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika jednoznacznie, iż zebrany w sprawie materiał dowodowy wymaga uzupełnienia w określonej części.

Nie można jednak zgodzić się ze stanowiskiem wyrażonym przez skarżącego.

Sąd Okręgowy uznał argumenty przedstawione w środku odwoławczym za skuteczne. Faktycznie, uzasadnienie wyroku należy do tych raczej lapidarnych, jednak w sposób wystarczająco jasny wynika z niego, że Sąd I instancji nie uwzględnił przy czynieniu ustaleń faktycznych dowodów przemawiających na niekorzyść oskarżonego. Sąd odwoławczy zarzucił, że Sąd Rejonowy pominął depozycje świadków, które mogłyby wskazywać na zamiar oszustwa ze strony osoby oskarżonego, jak również podawane przez oskarżyciela posiłkowego zagadnienia takie, jak w szczególności sprzedaż luksusowego pojazdu przez oskarżonego oraz treść nagrań telefonicznych. Zabrakło również ustalenia, w jaki sposób umowy o dzieło w zakresie oskarżonego mogły mieć wpływ na jego kondycję finansową. Z treści uzasadnienia wynika, że Sąd odwoławczy dokonał zupełnie odmiennej oceny materiału dowodowego, niż ta dokonana przez Sąd I instancji, w wyniku której doszedł do wniosku o tym, iż oskarżony jest winny zarzucanego mu czynu. Jednak w wyniku takiej konstatacji nie mógł dokonać zmiany wyroku na niekorzyść oskarżonego w sytuacji, gdy ten został uniewinniony przez Sąd I instancji.

Z wyrażonego przez Sąd odwoławczy stanowiska niewątpliwie wynika, że w jego przekonaniu zebrane dowody wskazują na winę oskarżonego. Należy więc zgodzić się z Sądem Okręgowym, że wskazane jest, by to Sąd I instancji przeprowadził postępowanie dowodowe w tej sprawie i poddawał ocenie zarówno na nowo przeprowadzone dowody, jak i te już istniejące w sprawie. Tylko takie rozwiązanie zapewnia pełną realizację zasady bezpośredniości i będzie zgodne z

art. 454 § 1 k.p.k. W szczególności zaś należy mieć na uwadze, że przeprowadzenie postępowania dowodowego w tak znacznej części i poddanie ocenie jego rezultatów na forum sądu odwoławczego pozbawia oskarżonego prawa do obrony, a w szczególności prawa do odwołania się od wyroku sądu I instancji. W tej sytuacji Sąd odwoławczy nie miał możliwości dalszego procedowania. W tym przypadku ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd odwoławczy prowadziła do stwierdzenia potrzeby skazania oskarżonego. Z analizy treści uzasadnienia wynika przy tym, że podstawą uchylenia wyroku Sądu I instancji nie była wyłącznie sama tylko możliwość wydania takiego wyroku w ponownym postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, a realne przekonanie o winie oskarżonego (*tak Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 20 września 2018 r., I KZP 10/18, OSNKW 2018, z. 11, poz. 73*).

Myli się więc skarżący twierdząc, że w niniejszej sprawie nie doszło do wykazania normatywnych podstaw do podjęcia rozstrzygnięcia na niekorzyść oskarżonego. W sprawie tej konieczne okazało się uchylenie orzeczenia z powodu przesłanki „*ne peius*”. Nie doszło więc do naruszenia przepisu art. 437 § 2 k.p.k. wskutek przekroczenia granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów w apelacjach wniesionych na niekorzyść oskarżonego.

Sam skarżący wskazuje (powodując się na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2019 r., sygn. akt III KS 4/19), że w wypadku wyroku uniewinniającego - jak w niniejszej sprawie - podstawą wydania przez Sąd odwoławczy wyroku kasatoryjnego może być art. 454 § 1 k.p.k., pod warunkiem, że Sąd odwoławczy wykaże, że wyeliminowanie stwierdzonego uchybienia może prowadzić do wyroku skazującego. Nie może ulegać wątpliwości, że Sąd odwoławczy taką okoliczność w przedmiotowej sprawie wykazał.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 539e § 2 k.p.k. postanowiono jak w części wstępnej postanowienia.